

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – april 2019

1. Situering

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand april.

Daarbij wordt zowel stilgestaan bij:

- agenda en discussies op niveau van de Europese Raad en de Raad van de Europese Unie
- ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Ze maakt gebruik van input van vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen in:

- het Strategisch overleg internationale aangelegenheden (SOIA) en
- de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de Europese Unie

2. Beknopte samenvatting

2.1. Agenda komende maand van de (Europese) Raad

In de maand mei 2019 is Vlaanderen woordvoerder namens België in volgende vakraden:

Datum	Raadsbijeenkomst
14 mei	Raad Landbouw en Visserij – luik Visserij
22-23 mei	Raad Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport – luik Onderwijs
28 mei	Raad Concurrentievermogen (Onderzoek en Ruimtevaart) – luik Onderzoek

2.2. Discussies voorbij maand in de (Europese) Raad

2.2.1. Vlaanderen kritisch over onderhandelingsproces over het Meerjarig Financieel Kader

De Raad Algemene Zaken besprak de politieke prioriteiten van het cohesiebeleid en het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) binnen het Meerjarig Financieel Kader (MFK). De Commissie ziet bezuinigingen op het GLB en cohesiebeleid als onvermijdelijk om de gevolgen van Brexit op te vangen. Besparing op deze pijlers zijn ook noodzakelijk om de derde pijler met de moderne programma's zoals CEF, Erasmus+ en Horizon Europe, te kunnen verderzetten. Alle lidstaten herhaalden hun reeds gekende posities, wat weinig bijdroeg aan de vooruitgang in het onderhandelingsproces. Daarom uitten ook meerdere delegaties, waaronder België, kritiek op het proces van de onderhandelingen. België vermeldde hierbij dat de huidige aanpak van het Roemeens voorzitterschap onvoldoende de link legt met de 'negotiating box', waardoor er geen concrete vooruitgang geboekt kan worden. Volgens de Commissie zullen de lidstaten hun rode lijnen moeten aanpassen om tot een akkoord te komen in het najaar.

2.2.2. EU-China top levert potentieel positieve effecten op voor handelsrelaties tussen Vlaanderen en China

Ter voorbereiding van de 21^e EU-China top, bespraken de ministers van Buitenlandse Zaken de Europese visie op de relaties met China. Hiervoor baseerden ze zich op de mededeling "EU-China – Een strategische visie", die op 12 maart 2019 is aangenomen. Zij wezen op het belang van wederkerige economische betrekkingen, een gelijk speelveld en een gelijke markttoegang voor ondernemingen uit de EU. Dit laatste is erg belangrijk voor Vlaanderen dat met vier handelsposten (Beijing, Shanghai, Guangzhou en Hongkong) in China sterk inzet op de handelsrelaties met het land. China is de negende exportmarkt van Vlaanderen en de zesde importmarkt. De EU-China top nam een Gemeenschappelijke Verklaring aan waarin ze pleitte voor een actualisering van het wereldwijde handelsstelsel met o.a. een hervorming van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). De leiders willen de onderhandelingen over het EU-China investeringsakkoord in 2020 tot een goed einde brengen onder toezicht van een politiek monitoringmechanisme. Vlaanderen juicht deze ambitie toe. Daarnaast hebben de leiders afgesproken om een nieuwe samenwerkingsagenda voor de periode na 2020 vast te leggen. Tot slot passeerden volgende onderwerpen de revue: de Zijderoute, mensenrechten, de strijd tegen klimaatverandering en andere milieuvraagstukken, zoals het verlies van biodiversiteit of zeeverontreiniging.

2.2.3. Premier May blijft zoeken naar uitweg uit de brexit-impasse

Tijdens de Europese Raad in maart werd beslist de Artikel 50 onderhandelingsperiode kort te verlengen, aangezien het terugtrekkingsakkoord niet tijdig goedgekeurd raakte. De Britse regering kreeg tot 12 april om een way forward ter overweging voor te leggen aan de Europese Raad. Op maandag 1 april vonden 'indicative votes' plaats in het Britse Lagerhuis. Geen van de voorstellen haalde een meerderheid, maar de resultaten gaven wel aan dat er binnen het Britse parlement een mogelijk draagvlak is voor een nauwere economische relatie met de EU na brexit. Dat is iets waar Vlaams Minister-President Bourgeois steeds voor heeft gepleit. Premier May startte deze maand gesprekken op met Labour-voorzitter Jeremy Corbyn, om te bekijken op welke manier de huidige impasse doorbroken kan worden. Op 10 april vond er een bijzondere Europese Raad plaats, waarop de 27 overige staats- en regeringsleiders een verlenging toekenden aan het VK tot uiterlijk 31 oktober 2019. Indien het akkoord eerder goedgekeurd wordt, zal het VK er ook eerder kunnen uitstappen (flexextension). Vereiste hierbij is dat het VK Europese parlementsverkiezingen organiseert en dat het zich constructief en loyaal opstelt in deze periode.

2.2.4. Vlaanderen tevreden met uitspraak Europees Hof van Justitie over vrijhandelsakkoord met Canada

Op 30 april bracht het Europees Hof van Justitie haar langverwachte advies uit over het investeringsgeschillenbeslechtsmechanisme (investment court system of ICS) in de EU-Canada vrijhandelsovereenkomst (CETA). Het Hof oordeelde dat het ICS verenigbaar is met het Unierecht. Deze adviesvraag was deel van het intern-Belgische akkoord dat bereikt werd tussen de federale en deelstaatregeringen in oktober 2016 voor de ondertekening van CETA. Vlaanderen heeft hier echter nooit aan getwijfeld en ging daarom ook al verder met de goedkeuringsprocedure. Vlaanderen roept de andere deelstaten en EU-lidstaten die dit nog niet deden op om snel werk te maken van hun intern goedkeuringsproces. Daarnaast gaf de Raad op 15 april de Europese Commissie de mandaten om enerzijds een overeenkomst met de VS over de afschaffing van douanerechten op industrieproducten en anderzijds een akkoord over conformiteitsbeoordelingen te onderhandelen. België onthield zich door gebrek aan steun van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Vlaanderen steunde deze onderhandelingsrichtsnoeren om diverse redenen, waaronder het economisch potentieel van deze akkoorden en het belang om een constructieve dialoog met de VS te houden. De VS is de 6de exportmarkt en de 4de invoermarkt voor Vlaanderen.

2.2.5. Vlaanderen steunt Horizon Europa compromis over verruiming ('widening')

De Commissie en de lidstaten feliciteerden het Roemeense voorzitterschap en de vorige voorzitters voor de grote stappen die zijn bereikt inzake Horizon Europa, met name een gemeenschappelijke lezing in triloog met het Europese Parlement op 19/20 maart. De lidstaten hielden een gedachtewisseling over het versterken en verspreiden van excellentie. De lidstaten gaven aan in welke mate zij denken dat de voorgestelde maatregelen m.b.t. verruiming ("widening") in Horizon Europa effectief de uitdaging van de Unie inzake de onderzoek- en innovatiekloof zullen aanpakken. Vlaanderen (als Belgisch woordvoerder) beklemtoonde dat België het uiteindelijke compromis, in zijn geheel en als onderdeel van een pakket, steunt. Het aanpakken van de kloof inzake onderzoek en innovatie (O&I), alsook het bepalen van de salarissen van onderzoekers, is echter vooral een verantwoordelijkheid van de individuele lidstaten. Tegelijk erkent België dat de O&I-kloof ook een uitdaging is die samenwerking vereist tussen alle lidstaten. De Commissie kan helpen door kadervoorwaarden te creëren. Ook het gebruik van de structuurfondsen (EU-cohesiebeleid) voor O&I-doelen kan bijdragen aan het aanpakken van de kloof. De nieuwe maatregelen onder Horizon Europa kunnen opnieuw een stap vooruit betekenen. Excellentie moet daarbij steeds het belangrijkste richtinggevende principe blijven.

2.2.6. België deelt maatregelen om de gelijkheid tussen mannen en vrouwen op vlak van werk te verbeteren

Om vrouwen in atypisch werk te ondersteunen, bepleitte ons land in de Raad een werkbare en haalbare arbeidswetgeving. Een aantal instrumenten op EU-niveau zijn daarbij heel belangrijk, zoals de skills agenda, de digitale strategie en de implementatie van de pijler van sociale rechten. Ook de ondersteuning van vrouwen met beperkingen op de arbeidsmarkt kwam aan bod. Het Europees Instituut voor gendergelijkheid presenteerde een rapport waaruit blijkt dat de loonkloof tussen mannen en vrouwen een grote uitdaging blijft, met grote verschillen tussen de lidstaten en een gemiddelde bruto salariskloof van 16,2% in 2016. België geeft aan een sectoroverschrijdende en multi-stakeholderbenadering te ondersteunen en wijst op de Belgische context met verschillende wetten die de onderliggende oorzaken aanpakken. Zo neemt ons land maatregelen om (1) de aanwezigheid van vrouwen in de leiding van overheden en bedrijven te versterken; (2) de transparantie van salarissen te verbeteren in samenwerking met de sociale partners; (3) de participatie van vrouwen in sectoren of beroepen te bevorderen waar zij ondervertegenwoordigd zijn; (4) drijvende uren te vergemakkelijken en flexibeler te maken en (5) het opnemen van vakantieverlof te bevorderen. België vraagt samen met andere lidstaten om een nieuwe meerjarenstrategie m.b.t. gendergelijkheid vast te stellen en wijst op de belangrijke rol van de pijler van sociale rechten daarbij.

2.2.7. Lidstaten wisselen van gedachten over cohesievoorstellen voor periode 2021-2027

Tijdens een informele Raad cohesiebeleid wisselden de lidstaten van gedachten over de cohesievoorstellen voor de periode 2021-2027. De Commissie moedigde de lidstaten aan om voldoende aandacht te schenken aan de toekomstige programmering om laattijdige implementatie te vermijden. De tussenkomsten van de lidstaten waren weinig verrassend. De lidstaten bleken verdeeld over o.a. de prefinanciering, cofinanciering, het budget, de tussentijdse evaluatie, de vrijmakingsregel (als een toegewezen bedrag niet binnen een bepaalde periode in een betalingsaanvraag is gegoten, dan kan er geen beroep meer gedaan worden op dat geld), de link met het Europees Semester, de link met macro-economische conditionaliteit en thematische concentratie. België verklaarde dat de besprekingen op deze informele Raad geen voorafname mogen zijn voor de besprekingen binnen de ad hoc Raadswerkgroep over het meerjarig financieel kader en waarschuwt voor de verwatering van het structurele onderscheid tussen beiden.

2.2.8. Vlaanderen wil incentives voor landbouwers voor inspanningen op vlak van milieu en klimaat

De Commissie wil op drie manieren de ambities van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) op vlak van milieu en klimaat verhogen: (1) de voorwaarden waaraan landbouwers moeten voldoen om directe steun te ontvangen (conditionaliteit), (2) de ecoregeling in de eerste pijler (een jaarlijkse hectaresteen voor milieumaatregelen die de lidstaten moeten opstellen) en (3) agromilieumaatregelen in de tweede pijler (meerjarige verbintenissen die landbouwers aangaan om hun bedrijf te vergroenen). De lidstaten beaamden dat het GLB meer moet doen voor het klimaat en het milieu, al vond een tental lidstaten dat hiervoor voldoende middelen op tafel moeten komen. België wees samen met anderen op het belang van incentives voor landbouwers. België schaarde zich achter een ambitieuze conditionaliteit die het gelijk speelveld bewaart. De ministers waren verdeeld over het feit of kleine landbouwers vrijgesteld konden worden van de conditionaliteit. België behoort tot het kamp van de landen die vinden dat alle landbouwers moeten bijdragen. Ook wat betreft de ecoregeling waren de lidstaten verdeeld. Sommige wilden dit verplichten voor de lidstaten, terwijl anderen voorkeur gaven aan een vrijwillige ecoregeling. België stelde zich flexibel op hierover, maar vroeg wel om niet-grondgebonden maatregelen te kunnen ondersteunen. Lidstaten gaven brede steun aan de oormerking van 30% voor klimaat en milieu in pijler twee.

2.2.9. Financiële prikkels kunnen innovatie en ondernemerschap in culturele en creatieve sectoren versterken

De Europese ministers van Cultuur onderzochten de mogelijkheden om het innovatie- en ondernemerschapspotentieel van culturele en creatieve sectoren te versterken. In een snel veranderende wereld blijkt de toegang tot EU financieringsinstrumenten nog steeds een belangrijke levenslijn. België onderstreepte dat ook een adequate informatie-ontsluiting over deze financiële middelen en een betere toegang tot deze bronnen verzekerd moet worden. Nog meer inzetten op intersectorale en sector-overschrijdende samenwerking kan het cultureel en creatief potentieel verder ontwikkelen. België wil de mobiliteit van culturele professionals bevorderen en op EU niveau experimentele kruisverbanden stimuleren tussen bijvoorbeeld universiteiten, kunstenaars en domeinen zoals ecologie en IT. Cultuur en creativiteit van jongs af aan bevorderen resulteert op termijn in een bloeiende culturele en creatieve sector. Tot slot blijken financiële prikkels, zoals Tax shelter en leenmechanismen zoals Cultuurkrediet goede instrumenten om de sector verder te laten bloeien.

2.3. Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

2.3.1. Nieuwe voorstellen van richtlijn tijdens de afgelopen rapporteringsperiode

Tussen 1 en 30 april 2019 werden 2 voorstellen van richtlijn gepubliceerd. Zie bijlage II.

Deze behandelen volgende onderwerpen:

- de milieurisicobeoordeling van genetisch gemodificeerde organismen
- het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde en Richtlijn 2008/118/EG houdende een algemene regeling inzake accijns wat betreft defensie-inspanningen binnen het Uniekader

2.3.2. Aangenomen richtlijnen tijdens de afgelopen rapporteringsperiode

Tussen 1 en 30 april 2019 werd één aangenomen richtlijn gepubliceerd. Zie bijlage II.

Deze behandelt volgend onderwerp:

- oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen

2.3.3. Stand van zaken omzettingsdossiers

In bijlage II gaat een stand van zaken van de omzetting van Europese richtlijnen. Dit overzicht heeft enkel betrekking op richtlijnen die een omzetting in de Vlaamse rechtsorde vereisen. Waar Vlaanderen bij de omzetting van bepaalde richtlijnen slechts een adviserende rol heeft, worden deze richtlijnen niet in dit overzicht opgenomen omdat zij geen omzetting vereisen in Vlaamse regelgeving.

Er wordt in dit overzicht een onderscheid gemaakt tussen de “interne markt” richtlijnen (Vlaams scorebord interne markt) en de richtlijnen die niet onder de interne markt vallen (overige Vlaamse omzettingsdossiers).

2.3.3.1. Vlaams scorebord interne markt

Voor de categorie van “interne markt” richtlijnen publiceert de Europese Commissie tweemaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een overzicht van de omzettingsprestaties van de 28 lidstaten, met inbegrip van België. Op basis van deze gegevens wordt een “Vlaams scorebord interne markt” samengesteld.

A. Vlaams scorebord van juni 2019¹

Het Vlaams scorebord van juni 2019 telt 5 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Vlaanderen heeft hier al 2 richtlijnen van omgezet.

B. Vlaams scorebord van december 2019²

Het Vlaams scorebord van december 2019 telt 7 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

C. Vlaams scorebord juni 2020³

Het Vlaams scorebord van juni 2020 telt 3 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2.3.3.2. Overige Vlaamse omzettingsdossiers

Er zijn momenteel geen richtlijnen die niet onder de interne markt vallen die Vlaanderen moet omzetten.

¹ Het Vlaams scorebord van juni 2019 wordt samengesteld door de Eurocoördinator op basis van het “interne markt” scorebord van de Europese Commissie van juni 2019. Dat laatste is een overzicht van de “interne markt” richtlijnen waarvan de omzettingstermijn verstrijkt op ten laatste 31 mei 2019 en waarvoor de integrale omzetting moet worden gemeld aan de Commissie ten laatste op 12 juni 2019.

² Het Vlaams scorebord van december 2019 wordt samengesteld door de Eurocoördinator op basis van het “interne markt” scorebord van de Europese Commissie van december 2019. Dat laatste is een overzicht van de “interne markt” richtlijnen waarvan de omzettingstermijn verstrijkt op ten laatste 30 november 2019 en waarvoor de integrale omzetting moet worden gemeld aan de Europese Commissie ten laatste op 11 december 2019.

³ Het Vlaams scorebord van juni 2020 wordt samengesteld door de Eurocoördinator op basis van het “interne markt” scorebord van de Europese Commissie van juni 2020. Dat laatste is een overzicht van de “interne markt” richtlijnen waarvan de omzettingstermijn verstrijkt op ten laatste 31 mei 2020 en waarvoor de integrale omzetting moet worden gemeld aan de Commissie ten laatste op 12 juni 2020.

2.3.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid dient in maart 2019 nog maatregelen te nemen in 9 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

- 2 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen
- 7 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen en andere bronnen van het Europees recht

Daarnaast was de Vlaamse overheid in maart 2019 betrokken in 13 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers), maar die momenteel nog niet officieel gesloten zijn door de Europese Commissie⁴. Het gaat om:

- 11 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen
- 3 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen en andere bronnen van het Europees recht

⁴ Deze inbreukdossiers waarin Vlaanderen betrokken was, zijn nog niet gesloten door de Europese Commissie omdat ofwel andere Belgische overheden nog steeds in gebreke zijn of omdat de Europese Commissie nog steeds bezig is met het onderzoek naar de tijdige en volledige omzetting en toepassing van het Europees recht. Inbreukdossiers die geopend werden tegen België wegens niet-naleving van het Europees recht door andere Belgische overheden waarbij Vlaanderen in orde was voor de opening van de inbreuk, worden hier niet gerapporteerd.

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31.03.2018	30.04.2018	31.05.2018	30.06.2018	31.08.2018	30.09.2018	31.10.2018	30.11.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019
Ingebrekestellingen	6	6	4	4	7	8	7	11	10	10	7	7
Met redenen omklede adviezen	4	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Dagvaardingen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestellingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreuk-dossiers	11	10	8	8	10	11	10	14	13	13	9	9

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda en discussies binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Geert BOURGEOIS

Minister-president van de Vlaamse Regering,
Minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed